

KMS-hankkeiden päivitys

METSÄNEUVOSTON JA TYÖVALIOKUNNAN TYÖPAJA 17.5.2018

Sisällysluettelo

Tilaisuuden avaus	2
Metsästrategian visio ja strategiset tavoitteet.....	2
Kansallisen metsästrategian 2025: päivitysprosessi	4
Metsätieto ja alustatalous.....	5
Metsien hoidon ja käytön arvostus ja viestintä.....	8
Monimuotoisuus	11
Ilmastonmuutoksen hallinta.....	14
Resurssitehokas ja kestävä metsänhoito.....	17
Metsien saavutettavuus	20
Luontomatkailu, luonnontuoteala ja luontoon perustuvien muiden palveluiden kehittäminen	22
Osaaminen ja koulutus	24
Puuttuuko jotain osio	26
Loppukeskustelu.....	27
Hanketyöpajan osallistujat	29

Tilaisuuden avaus

Metsäneuvos Marja Kokkonen maa- ja metsätalousministeriöstä avasi työpajan muistuttaen, että metsästrategia on edelleen tarpeellinen työkalu metsäpolitiikan ohjaukseen ja toimenpiteiden priorisointiin. Yhteiselle kehittämiselle on tarvetta ja sen suurin haaste lienee merkittävien edistysaskelien ottaminen niin sanottuina parempina aikoina. Vaikka toimintaympäristö muuttuu, Kansallinen metsästrategia ja sen tavoitteet ovat edelleen merkityksellisiä.

Metsästrategian visio tulee suoraan metsäpoliittisesta selonteosta ja tähtää vuoteen 2050.

Visio: Metsien kestävä hoito ja käyttö on kasvavan hyvinvoinnin lähde.

Metsästrategian visio ja strategiset tavoitteet

Kuva 1. Visio ja strategiset päämäärät muodostavat kolmion, jonka ytimessä on visiossa tavoiteltu kasvava hyvinvointi ja kärkinä toisiinsa linkittyvät strategiset päämäärät.

Jotta visio toteutuisi ja metsistä saatavaa hyvinvointia voitaisiin kasvattaa, keskeisissä alaa kehittävässä kokonaisuuksissa tulee onnistua. Visioon pohjautuen on metsäpoliittisessa selonteossa asetettu strategisiksi päämääriksi:

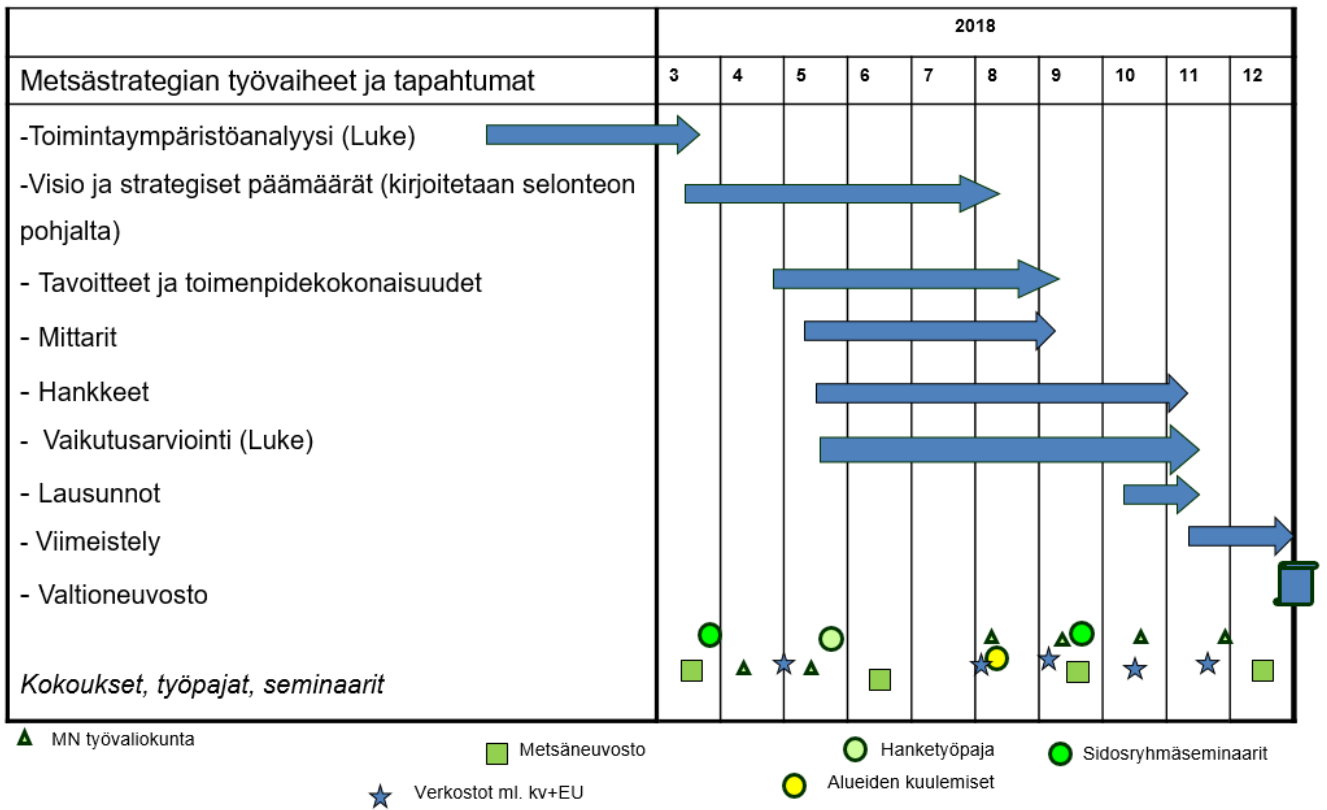
1. Suomi on kilpailukykyinen toimintaympäristö metsiin perustuville liiketoiminnoille
 - Metsäala kasvaa, alan yritykset uudistuvat sekä uusia ja kasvavia yrityksiä kehittyy
 - Raaka-aineiden saatavuus mahdollistaa metsien käytön lisäämisen ja uudet investoinnit
 - EU:n ja kansainvälinen metsäpolitiikka edistävät metsien ja puun kestäväää käyttöä, hyväksyttävyyttä ja kilpailukykyä

2. Metsäala ja sen rakenteet uudistuvat ja monipuolistuvat
 - Metsäalan osaaminen on monipuolista ja vastaa muuttuvia tarpeita
 - Hallinto on joustava, vaikuttava ja asiakaslähtöinen

3. Metsät ovat aktiivisessa, taloudellisesti, ekologisesti ja sosiaalisesti kestävässä ja monipuolisessa käytössä
 - Metsätalous on aktiivista ja yritysmäistä
 - Metsäluonnon monimuotoisuus sekä ekologinen ja sosiaalinen kestävyys vahvistuvat

Metsäneuvosto linjasi kokouksessaan 14.3.2018, että metsästrategian päivityksessä keskitytään strategisten hankkeiden päivitykseen. Hankkeiden päivityksessä tulee ottaa huomioon, että metsästrategian tavoitteita toteutetaan myös muiden strategioiden ja ohjelmien kautta. Näin ollen strategisiksi hankkeiksi valitaan vain sellaisia, joita toteutettaisi muuta kautta.

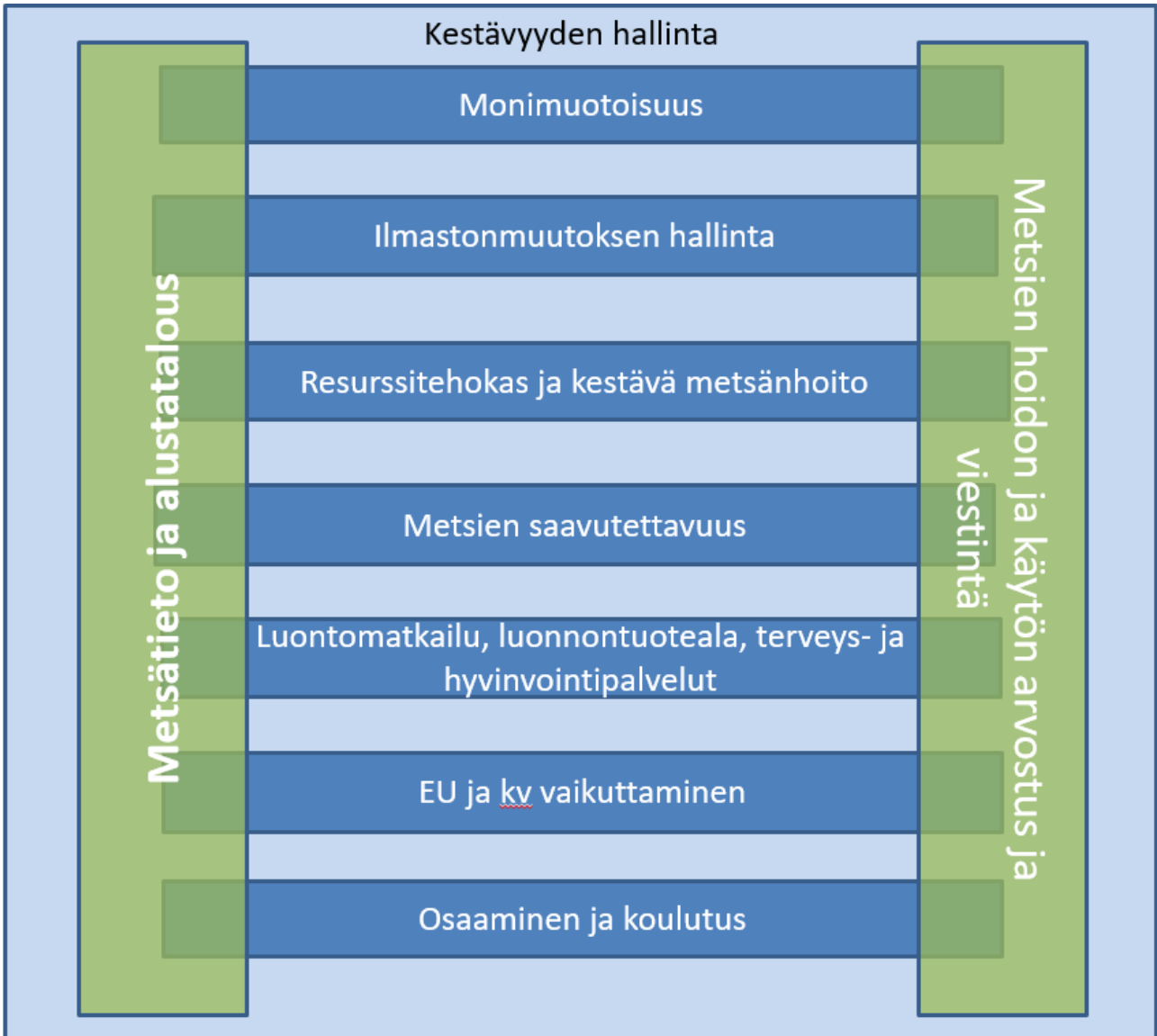
Kansallisen metsästrategian 2025: päivitysprosessi

Kuva 2. Metsästrategian päivityksen työvaiheet ja tapahtumat.

Hahmotelma uusiksi strategisiksi hankkeiksi

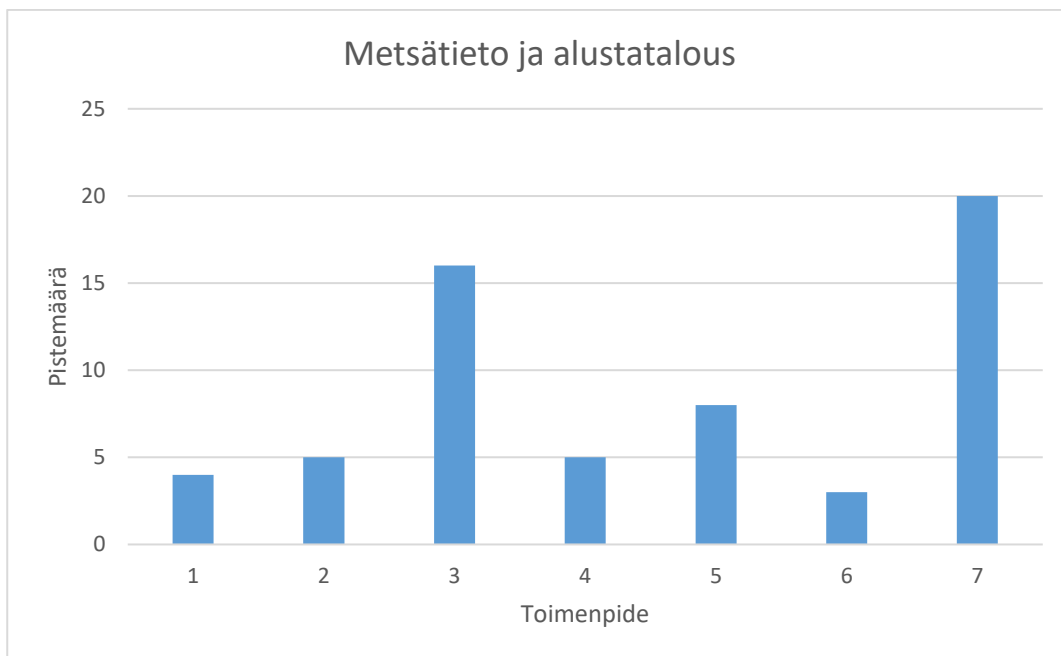
Maa- ja metsätalousministeriössä, metsäneuvoston työvaliokunnassa ja verkostoissa on valmisteltu hahmotelmaa päivitettyiksi strategisiksi hankkeiksi:

Kuva 3. Metsästrategian hahmotelma päivitettyiksi strategisiksi hankkeiksi.

Metsätieto ja alustatalous

1. Läpileikkaava teema, toiveena kärkihankekokonaisuutta vastaava rahoitusinstrumentti.
2. Metsätiedon palvelualustan rakentaminen osaksi avoimen metsätiedon kokonaispalvelua.
3. Tietostandardien, rajapintojen ja datojen käytön pelisääntöjen kehittäminen
4. Metsä- ja tiestötietojen inventointimenetelmien kehittäminen (ml. Satelliittiaineistot, nykyistä tarkemmat puusto- ja olosuhdetiedot)
5. Alustatalouden liiketoiminta- ja yhteistyömallien kehittäminen (erityisesti julkisen ja yksityisen sektorin –kumppanuusmallit)
6. Uusien dataan perustuvien tuotteiden ja palveluiden konseptitestausta sekä tuotteistamisen edistäminen (esim. metsien kestävä käyttöä tukevat päätöskijärjestelmät)
7. Metsä-, luonto- ja ympäristötietoaineistojen kattavuuden ja monipuolisuuden lisääminen, eri aineistojen yhdistäminen.

Ideoita

- Tiedon tarkennus/ Tietopohjan laajentaminen:
 - o Metsäkanalintujen poikueympäristöjen tiedot
 - o Monin tavoin arvokkaiden kohteiden tunnistaminen ja vieminen Metsään.fi:n
 - o Tiestötiedon parantaminen ja tiedon yhdistäminen olosuhdetietoon
 - o Maaperätiedon tarkentaminen
 - o Metsänomistajan luonnonhoitokohteet Metsään.fi:n
 - o Jalojen lehtipuiden ja lahoppuuston esiintyminen osaksi metsätietoa
 - o Hiilensidonnin ja nykyisten hiilivarastojen kannalta arvokkaat kohteet paikkatiedoksi – pohjatietoa ilmastonmuutoksen hillintään tähtäävän metsänhoidon tueksi. Linkki muihin arvoihin (esim. monimuotoisuus)
 - o Satokartat NTFP:istä
 - o Ulkoilureittien ja polkujen tiedon parantaminen, jotta voidaan hyödyntää metsänhoidossa

- Lajitiedon yhdistäminen metsävaratietoon
- Talousmetsien luonnonhoidon taustatiedot
- Avoin palvelualusta:
 - Avoimet rajapinnat – standardit
- Paikkatieto eri metsänhoitotoimenpiteiden kohdentamisessa; kustannustehokkuus
- Koulutukseen panostaminen – ensin yliopistot
- Kännykkäsovellus, jonka avulla pääsee korvausta (snt/km) vastaan suljetulle metsäautotielle
- Esimerkkejä ja ideoita muilta aloilta
- Miten saadaan muut kuin metsäalan ihmiset kiinnostumaan metsäalustatiedosta?
- Hiilinielun konkretia Metsänomistajat (kuka, mitä, miksi)
- Avaintyökalu MELA –päivitys Datapohja, kokeet
- Metsien kehitystä kuvaavat mallit ja muuttuvan ympäristön huomioiminen niissä
- Puulajit ilmastonmuutoksen torjunnassa – oikea laji oikeaan paikkaan
- Luonnontuotteiden kysynnän ja tarjonnan kohtaaminen
- Kansallinen virkistyskäyttöinfra: retkikartta.fi + Yle:n arkisto + valokuvat yms. (vrt. ut.no)
- Virkistyskäyttöpaineen jakautumisen selvittäminen

3 tärkeintä esiinnoussutta toimenpidettä

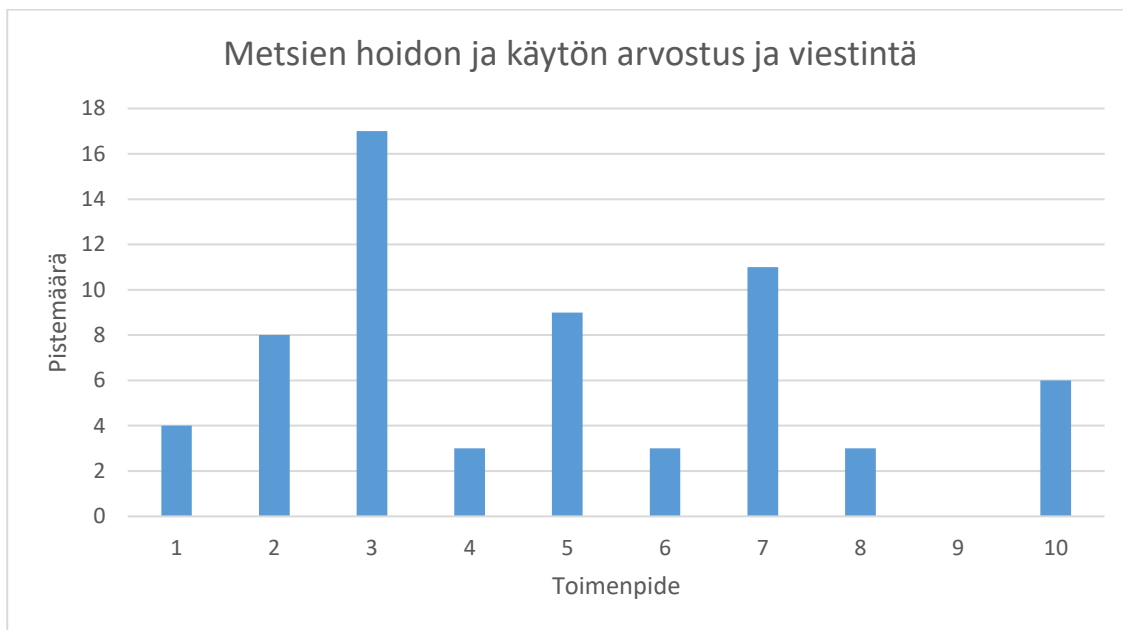
1. Metsätiedon palvelualustan rakentaminen osaksi avoimen metsätiedon kokonaispalvelua. Alustatalouden liiketoiminta- ja yhteistyömallien kehittäminen (erityisesti julkisen ja yksityisen sektorin –kumppanuusmallit)
2. Tietostandardien, rajapintojen ja datojen käytön pelisääntöjen kehittäminen
3. Metsä-, luonto- ja ympäristötietoaineistojen kattavuuden ja monipuolisuuden lisääminen, eri aineistojen yhdistäminen

Vaikutusten arviointi

	Suora vaikutus	Epäsuora vaikutus
Riski	Epäselvät pelisäännöt. Suljettu järjestelmä. Resurssien jakaminen.	Jokin tietty alusta tai IT-yritys saa monopoliaseman. Tietoturvan vaarantuminen. EU-regulaatio.
Hyöty	Osaaminen paranee. Tiedon tuotanto ja hyödyntäminen tehostuvat. Ekologinen ja sosiaalinen käyttö lisääntyy ja kestävyys paranee. Pienten toimijoiden pääsy markkinoille helpottuu.	Jos metsäala on nopea, se voi olla edelläkävijä ja standardien määrittelijä. Globaali kilpailukyky paranee.
Merkittävä hyöty	Metsäala uudistuu ja palvelutarjonta monipuolistuu. Kilpailukyky paranee.	Edistää muita strategisia hankkeita. Uudet palvelut metsätiedon varaan.

Metsien hoidon ja käytön arvostus ja viestintä

1. Lämpileikkaava teema. Yksittäisiin hankkeisiin vahva viestinnän näkökulma
2. Tavoitteena nostaa metsäalan imagoa ja arvostusta tulevaisuuden alana ja suuren yleisön silmissä
3. Metsäalan yhteinen viestintäsuunnitelma, -kampanja, -strategia tai vastaava. Yksinkertaiset visuaaliset viestit. Kohderyhmänä erityisesti nuoret ja metsäalan ulkopuoliset.
4. Uudet kanavat metsäalan viestinnässä
5. Metsien käytön ja kestävyuden indikaattorien ja mittareiden viestiminen
6. Jokamiehenoikeuksien hyödyntäminen
7. Viestinnässä näkyviin tutkimuksen tulosten hyödyntäminen linjauksissa
8. Metsäkulttuurisen näkökulman ja metsäsuhteajattelun hyödyntäminen ja vieminen käytäntöön, mm. työkalut viestintään
9. Ekosysteemipalveluihin liittyvien arvostuksien tiedonkeräyksen joukkoistaminen
10. Lähimetsien arvon ymmärtäminen, nostaminen ja vahvistaminen

Ideoita

- Vuorovaikutus
 - Vuorovaikutus viestintä sanan korvaajana.
 - Vuorovaikutus muiden alojen asiantuntijoiden kanssa.
 - Muun yhteiskunnan kanssa, myös kuunnellaan ja tehdään yhdessä
 - Mitä metsät ja metsäala voi tarjota muille sektoreille ja toimijoille?
 - Viestintä kuulijan näkökulmasta.
- Kestävyuden indikaattorien selkeys, kansantajuisuus.
- Viestinnässä tunnistettava metsien käytön aikaperspektiivi – historia ja tulevaisuus.
- Imago syntyy tekemisen kautta.

- JMO Unescon maailman perintökohteeksi (aineeton)
- Termit
 - Metsäalan termien käyttö yhtenäiseksi
 - Vähemmän vaikeita metsäalan termejä ulkoiseen viestintään
 - Termien modernisointi esim. puiden hakkuu vs. puiden kaato
- Ihminen keskiössä
 - Metsäalan tutkijat henkilöinä näkyviin, lisää läpinäkyvyyttä
 - Hyviä tarinoita ihmisten kautta
 - Ihminen keskiössä viestinnässä
- Perustutkimuksen merkitystä nostettava viestinnässä.
- Moniääninen tutkimus ja sen hyödyntäminen.
- Holistinen näkemys viestintään:
 - Ilmastonmuutos, monikäyttö, luonnonhoito, kannattava metsätalous.
 - Monikäyttö, ei pelkästään talouskäyttö
 - Metsät ja SDGs, osallistutaan laajempaan keskusteluun
- Ristiriitaisen viestinnän hallinta.
- Merkitys kansantaloudelle
 - Metsien talouskäytön merkityksen viestintä
 - Metsien merkitys kansantaloudelle helpommin hahmotettavaksi (työpaikat, viennin osuus)
- Sertifiointiin positiivinen hyödyntäminen.
- Metsien tuotepaletin monipuolistuminen. Luontomatkailu.
- Ensin hyväksyttävyyden sitten arvostuksen lisääminen.

3 tärkeintä esiinnoussutta toimenpidettä

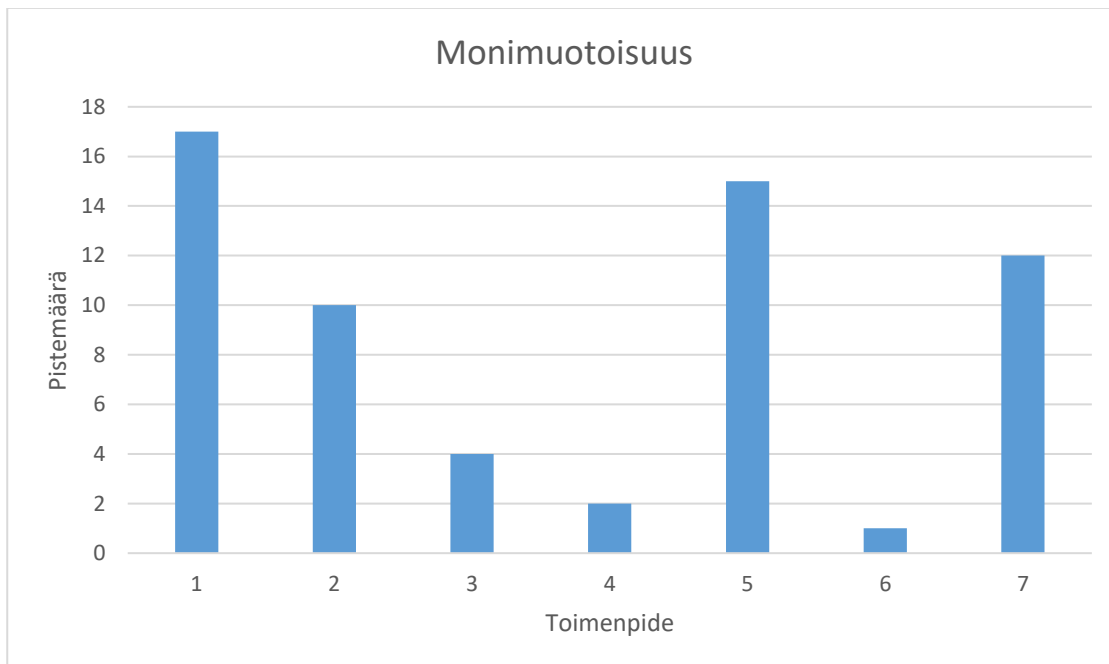
1. Metsäalan yhteinen viestintäsuunnitelma, - kampanja, - strategia tai vastaava. Yksinkertaiset visuaaliset viestit. Kohderyhmänä erityisesti nuoret ja metsäalan ulkopuoliset.
2. Viestintä on sisällöltään monipuolista (käyttö, suojele, virkistys, huomioiden) (Post it)
3. Populismien vaarat tunnistettava viestinnässä (Post it)

Vaikutusten arviointi

	Suora vaikutus	Epäsuora vaikutus
Riski	Toimintaympäristön ennustaminen ja nopea muuttuminen. Ristiriitainen viestintä Viestintäkanavien ja totuuksien hajaantuminen.	
Hyöty		Ymmärretään suomalaisten lähimetsien hienous. Hyödynnetään metsien terveysvaikutuksia
Merkittävä hyöty	Metsästä saatavien tuotteiden brändi paranee. Metsäala edelleen kestävä toimiala.	Suomen metsien tarina, brändin edistäminen. Ihmiset kiinnostuvat metsäalasta ja metsistä.

Monimuotoisuus

1. Talousmetsien luonnonhoidon kehittäminen osana normaalia metsänhoitoa, ml. Uusien toimintamallien jalkauttaminen ja seuranta
2. METSO-ohjelman resurssien turvaaminen, lisääminen ja tavoitteiden kehittäminen
3. Metsäpuiden geenivarojen suojelun resurssien turvaaminen
4. Luonnonhoitohankkeiden ja hankeprosessin kehittäminen
5. Ajantasainen ja laadukas metsäluontoa ja ympäristöä kuvaava paikkatieto kestävyyden turvaamisessa. Monimuotoisuuskohteiden tunnistaminen ja toimenpiteiden optimaalinen kohdentaminen
6. Monimuotoisuuden lisääminen virkistysalueilla (kuntien ja valtion maat)
7. Monimuotoisuuden, puuntuotannon ja muiden ekosysteemipalveluiden yhteensovittaminen ja yhteensovittamista tukevien seurantamenetelmien kehittäminen

Ideoita

- Metsänhoitosuositusten päivitys.
- Talousmetsien luonnonhoidon vaikutusten tutkimusta lisättävä/kehitettävä.
- Suometsien hakkuiden kehittäminen – monimuotoisuus, vesitalous, ilmasto huomioiden.
- Turvemaiden vesiensuojelun T&K tieto kustannustehokkaiksi käytännön toimintamalleiksi.
- Monimetsä hankkeen tulosten vienti käytäntöön.
- Riistametsän hoito.
 - Metsäkanalinnut luonnonhoidon kärkeen.
- Kulotuksen edistäminen.
- Ihminen? Metsänomistajien erilaisuus
- Metsien käsittelyn erilaisuus -30%, 30 v ei mitään. Eli meillä on tällä hetkellä melko suuret pinta-alat metsiä, joita ei olla käsitelty 30-50 vuoteen. Millä lailla näiden alueiden monimuotoisuusvaikutukset tulisi ottaa huomioon?
- Metsäwiki, viranomaistieto, kansalaistieto
- Paikkatieto
 - Monimuotoisuuden ja ilmastonmuutoksen hillinnän kannalta merkittävien alueiden tunnistaminen ja turvaaminen.
 - Ajantasainen paikkatieto luo pohjan priorisoitujen toimenpiteiden tehokkaaksi toteuttamiseksi.
 - Linkki resurssitehokkaaseen metsänhoitoon -> paikkatiedon parempi hyödyntäminen m-toimenpiteiden valinnassa.
 - Kaukokartoitusmenetelmien hyödyntäminen monimuotoisuustiedon keruussa
- Monimuotoisuus & terveyshyödyt, linkki luontomatkailuun.
- Vaihtoehtoiset metsänkäsittelytavat ja eri ekosysteemipalvelut (esim. vesiensuojelu, ilmastonmuutoksen hillintä & sopeutuminen)
- Ekologiset kompensatiot talousmetsien luonnonhoidon rahoituksen laventamisessa.
- METSO
 - METSO-ohjelman resurssien turvaaminen, lisääminen ja tavoitteiden sekä toimintamallien kehittäminen.
 - METSO-ohjelman kannustejärjestelmän kehittäminen ja laajentaminen esim. hiilensidonta.
 - METSO-ohjelman laajentaminen myös muihin kuin metsäisiin elinympäristöihin.
- Rahasto
 - Kehitetään METSO rahoitusta luomalla 1€/1m³ suojelurahasto
 - Vapaaehtoinen rahasto, ei vain täyssuojelun rahoittamisessa (kaikki luonnonhoito)
- Metsien luonnonhoidon panos – tuotos analyysit.
- Monimuotoisuuden mittareiden kehittäminen.
- Kannustemekanismi yhden tilan ”kevytluonnonhoito” hankkeille, osa tulevaisuuden kannustejärjestelmää.

3 tärkeintä esiinnoussutta toimenpidettä

1. Talousmetsien luonnonhoidon kehittäminen osana normaalia metsänhoitoa, ml. Uusien toimintamallien jalkauttaminen ja seuranta
2. METSO-ohjelman resurssien turvaaminen, lisääminen ja tavoitteiden kehittäminen

3. Monimuotoisuuden, puuntuotannon ja muiden ekosysteemipalveluiden yhteensovittaminen ja yhteensovittamista tukevien seurantamenetelmien kehittäminen

Kohta 5 sai myös runsaasti kannatusta, mutta ryhmä katsoi sen sisältyvän läpileikkaavaa teemaan "Metsätieto ja alustatalous"

Vaikutusten arviointi

	Suora vaikutus	Epäsuora vaikutus
Riski	Tiedon (ml. paikkatiedon) puutteet tai resurssien vähyys -> toimien vaikuttavuus voi kärsiä. Puutteelliset resurssit. Jos ei toimita vuorovaikutteisesti toimenpiteet eivät siirry toteutukseen.	
Hyöty	Monimuotoisuus osana muuta metsänkättöä ja seurantaa (yhteensovittaminen). Hyötyjä mm. elinympäristöjen laadun parantamisen kautta.	<u>Taloustmetsien luonnonhoito</u> , vähenevät metsätuhot. Lehtipuusekoitus jne. => tukee ilmastonmuutoksen hillintää ja sopeutumista. Eri tavoitteiden yhteensovittaminen. => tukee luontomatkailun, luonnontuotealan, terveyshyötyjen toteutumista. METSO-ohjelma <ul style="list-style-type: none"> ○ asenneilmapiirin muutokset ○ tietotaidon kehittyminen ○ epäsuoria vaikutuksia monimuotoisuudelle
Merkittävä hyöty	Koska valtaosa metsistämme on taloustmetsiä, taloustmetsien luonnonhoito voi suoraan hyödyttää isoa osaa monimuotoisuutta. METSO-ohjelman resurssien turvaaminen jne. -> merkittävä monimuotoisuushyöty etenkin, jos resurssit lisääntyvät ja ohjelman toimintamallin käyttö laajenee.	Kaikki (monimuotoisuus) <ul style="list-style-type: none"> ⇒ metsien hoidon ja käytön arvostus

Ilmastonmuutoksen hallinta

1. Osin läpileikkaava teema, eri aspektit mukana ml. Sopeutuminen
2. Hiilivarastojen ja hiilensidonnan kehittymistä koskeva tutkimustieto metsänhoitosuosituksen päivittämisen ja viestinnän kautta päätöksentekoon.
3. Jalostetun metsänviljelyaineiston käyttö, puulajivalinta, sekapuuston suosiminen uudistamisessa ja metsänhoidossa.
4. Metsänjalostusohjelman sekä muun metsänjalostustoiminnan resurssien turvaaminen ja lisääminen
5. Metsätuhojen seurannan ja ennakoitijärjestelmän kehittäminen ja resursointi. Metsänhoito ja aktiiviset keinot tuhoriskien ja tuhojen vähentämisessä, ml. juurikäävän torjunta, riistatalous
6. Metsäpuiden geenivarojen suojele > varaudutaan tulevaan
7. Ilmastonmuutoksen hillinnän, puuntuotannon ja metsien muiden ekosysteemipalveluiden väliset vaihtosuhteet
8. Poliittisten ohjauskeinojen väliset ristiriidat ja niiden yhteensovittaminen (ilmastopolitiikka, biotalous, biodiversiteettipolitiikka, puuntuotannon tehostaminen, metsien suojele)
9. Soiden hyödyntäminen ilmastonmuutoksen hillinnässä

Ideoita

- Ihmiset mukaan ilmastonmuutoksen hallintaan:
 - o Lisää Suomen ilmastopaneeli toukokuu 2017 -kaltaisia tapahtumia
 - o Kansalaistoiminnan vahvistaminen
- Puutuotteet ja puunjalostus:
 - o Monipuolisempia käyttökohteita muille kuin pääpuulajeille
 - o Muovin ja muiden fossiilisten korvaaminen puuperäisillä tuotteilla
 - o Puurakentamisen edistäminen, muut pitkäaikaiset hiilivarastot
 - o Puuperäisten tuotteiden hiilensidonta- ja substituutiovaikutusten tarkempi selvittäminen

- Metsätuhot:
 - o Metsätuholain toimivuuden arviointi muuttuvassa ilmastossa
 - o Hirvikannan sääntely metsätalouden tavoitteiden näkökulmasta
 - o Digiloikka metsätuhojen seurantaan ja kartoittamiseen
 - o Kansalaistoiminnan vahvistaminen ilmastonmuutoksen hallinnassa; esim. kännykkäsovellus, jonka kautta voi ilmoittaa metsätuhosta/tuholaisesta
- Metsänhoito
 - o Ilmastovaikutusten huomioon ottaminen suometsänhoidossa
 - o Sekapuustoisten metsien osuuden lisääminen
- Lisää tutkimusta:
 - o Kasvatusmallit sekapuustolle (vaatii tutkimusta)
 - o Bioenergian päästöt vs. kompensatioedut
 - o Kotimaisen vs. tuontikuitupuun ilmastovaikutukset
 - o Albedon, hiukkasten ja turvemaiden **maaperähiilen tutkimus**
- Suojelualueverkoston sopeutuminen ilmastonmuutokseen; lajien siirtymisen tukeminen
- Muuttuvien puunkorjuuolosuhteiden huomiointi (routa-ajan lyheneminen, turvemaat, talvileimikot)
- Alueellinen näkökulma ja paikkatiedon hyödyntäminen: Missä on järkevintä panostaa monimuotoisuuteen ja ilmastonmuutoksen hallintaan?
- Hiilikompensaation kehittäminen ja avoin keskustelu kannustejärjestelmän kehittämisestä
- Ilmastovaikutusten arviointi pelloilla, pellonraivauksen vähentäminen

3 tärkeintä esiinnoussutta toimenpidettä

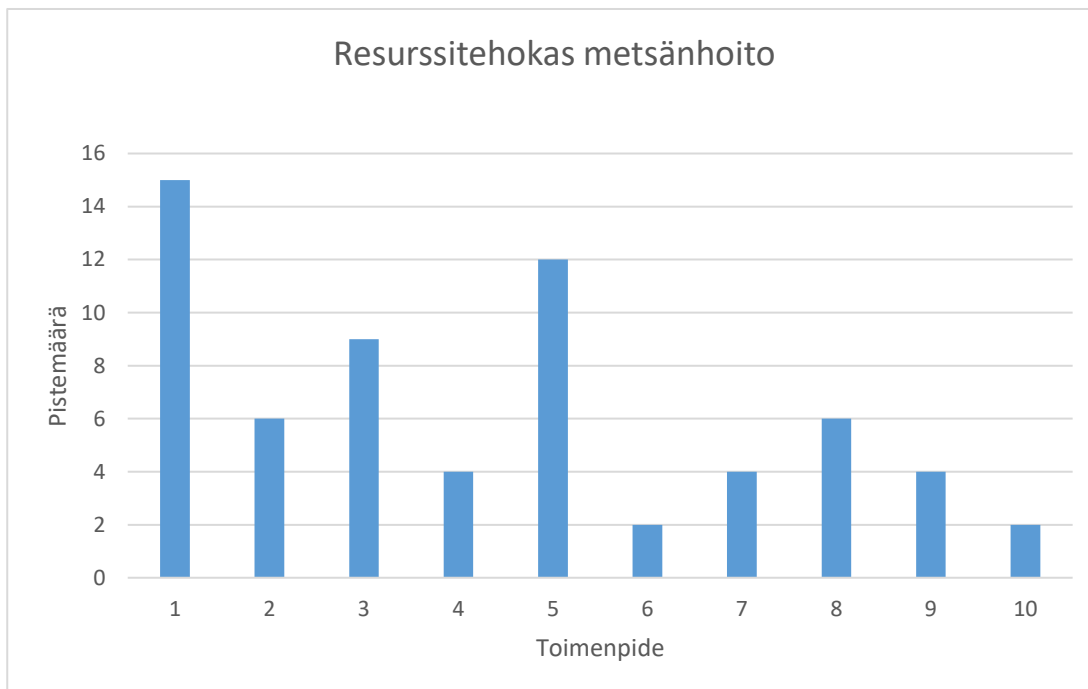
1. Hiilivarastojen ja hiilensidonnän kehittymistä koskeva tutkimustieto metsänhoitosuositusten päivittämisen ja viestinnän kautta päätöksentekoon. Soiden hyödyntäminen ilmastonmuutoksen hillinnässä sekä metsätalouden toimien vaikutusten vähentäminen eloperäisillä mailla
2. Riskien hallinta: Metsätuhojen seurannan ja ennakointijärjestelmän kehittäminen ja resursointi. Metsänhoito ja aktiiviset keinot tuhoriskien ja tuhojen vähentämisessä, ml. juurikäävän torjunta, riistatalous. Metsänjalostusohjelman sekä muun metsänjalostustoiminnan resurssien turvaaminen ja lisääminen. Metsäpuiden geenivarojen suojele > **varaudutaan tulevaan**
3. Poliittisten ohjauskeinojen väliset ristiriidat ja niiden yhteensovittaminen (ilmastopolitiikka, biotalous, biodiversiteettipolitiikka, puuntuotannon tehostaminen, metsien suojele) ja tätä tukeva tutkimus

Vaikutusten arviointi

	Suora vaikutus	Epäsuora vaikutus
Riski	Riskinhallintaa ja sopeutumistoimenpiteitä ei tehdä.	
Hyöty	Metsätalouden vesistöhaitat minimoidaan. Metsätalouden kannustejärjestelmä on metsänomistajien kannalta vaikuttava.	Metsien käytön ja metsäympäristön arvostus vahvistuu.
Merkittävä hyöty	Metsävarat ovat runsaat, terveet, hyväkasvuiset ja vastaavat biotalouden lisääntyneisiin tarpeisiin. EU- ja KV- metsäpolitiikka edistävät metsien ja puun kestäväää käyttöä, hyväksyttävyyttä ja kilpailukykyä. Metsäalan osaaminen on monipuolista ja vastaa muuttuviin tarpeisiin.	Metsäluonnon monimuotoisuuden köyhtyminen pysähtyy.

Resurssitehokas ja kestävä metsänhoito

- 1 Ajantasainen tieto metsänomistajien arvoista ja tavoitteista ja niiden huomioiminen palveluntarjonnassa
- 2 Edellytysten parantaminen metsänhoito - ja ensiharvennusrästien purkamiseksi
- 3 Työkalujen kehittäminen metsätalouden kannattavuuden ja metsänhoidon tavoitteiden mittaamiseen
- 4 Metsätiedon hyödyntäminen metsäpalvelumarkkinoiden kehittämisessä
- 5 Suometsien hoidon edistäminen, ml. Monimuotoisuus, vesiensuojelu, teknologia ja osaaminen suometsiin liittyen
- 6 Metsien lannoituksen seuranta ja uudet käytännöt
- 7 Istutuksen ja taimikonhoidon koneellistaminen sekä maanmuokkaus- ja metsänkylvöteknologian kehittäminen ja käyttöönoton edistäminen
- 8 Tulevaisuuden kannustejärjestelmän jatkovalmistelu
- 9 Metsänomistusrakenne ja tilakoko
- 10 Vahva linkki monimuotoisuuteen ja ilmaston muutokseen

Ideoita

- Vesiensuojelun parantaminen
- Toimenpiteiden kustannustehokkuus
 - mitä maksaa
 - mitä sillä saadaan? Aikahorisontit
 - Toimenpiteiden entistä tarkempi kohdentaminen. Resurssitehokas.
- Ennakkoraivaus vähemmäksi, monimuotoisuutta heikentävä usein turha työvaihe.
- Resurssitehokas metsänhoidon viestintä.
- Uusien teknologioiden ja digitalisaation hyödyntäminen -> kustannustehokkuus

- Digi
 - Digitaaliset aineistot käyttöön. Ihmiskäynnit metsässä vähemmälle.
 - Metsään.fi kehittäminen (monimetsä kytkös)
 - Digi ja visualisointi.
- Suuria kokonaisuuksia.
- Puuntuotannon kannattavuus ja tehostaminen
- Yhteishankkeet.
- Kaavoituksen kehittäminen.
- Taajamien lähellä olevat metsät ja metsänhoito.
- Käsittelyalueen koko, yhteismetsä.
- Palveluketju kuntoon.
- Palvelumarkkinoiden kehittäminen.
- Kannuste
 - Monimuotoisuus kannusteet + ilmaston muutos torjunta.
 - Kannusteet verotukseen, kunnilta ei tukea.
 - Metsäverotuksen kehittäminen tukemaan aktiivisen metsätalouden harjoittamista.
 - Kannustimet laajasti. Kytös myös ilmastonmuutoksen hillintään ja kompensatioihin.
- NMH- rästikohteiden jatkokäsittelyvaihtoehtojen tarkastelu: harvennus, kasvatus ja uudistaminen, Metso-kohteet, eri-ikäiskasvatuskohteet.
- Kasvun lisääminen.
- Metsänjalostus ja jalostettu siemenaines vahvasti käyttöön.
- Jalostetun aineiston tuottaminen ja käyttö.

3 tärkeintä esiinnoussutta toimenpidettä

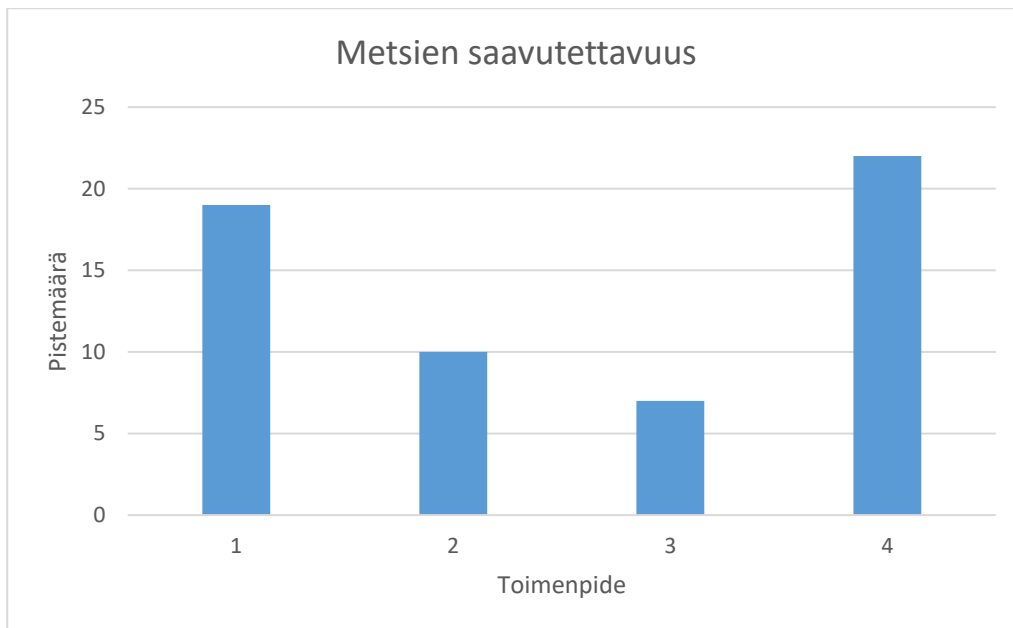
1. Ajantasainen tieto metsänomistajien arvoista ja tavoitteista ja niiden huomioiminen palveluntarjonnassa
2. Suometsien hoidon edistäminen, ml. Monimuotoisuus, vesiensuojelu, teknologia ja osaaminen suometsiin liittyen
3. / 4. Työkalujen kehittäminen metsätalouden kannattavuuden ja metsänhoidon tavoitteiden mittaamiseen / Edellytysten parantaminen metsänhoito - ja ensiharvennusrästien purkamiseksi

Vaikutusten arviointi

	Suora vaikutus	Epäsuora vaikutus
Riski	Lannoitus, imagoriski. Suometsät osaaminen ja käytön ja hoidon hyväksyttävyyys. Metsänomistusrakenne/tilakoko	
Hyöty	Rästit pienenevät, bioenergiaa markkinoille. Toimenpiteiden parempi kohdentaminen myös ympäristön näkökulmasta. Suometsät; vesiensuojelun kehittyminen vähentää ravinnekuormitusta. Palveluntarjonta monipuolistuu.	Metsäpolitiikan osumatarkkuuden parantaminen. Kasvun lisääminen hiilinieluja vahvistamalla. Metsätalouden kannattavuus paranee. Rästit koneyrityksille lisää hommia. Ajantasainen tieto: suojele/ monimuotoisuustoimenpiteiden parempi kohdentaminen.
Merkittävä hyöty		

Metsien saavutettavuus

1. Liikenneinfrastruktuuri metsien monipuolisen käytön monipuolisena mahdollistajana => Alempiasteisen tieverkon palvelutason nostaminen
2. Tiestötiedon alustaratkaisujen pilotointi ja rakentaminen (yhteistyö LVM:n kanssa)
3. Tie kuntien järjestäytyminen ja rekisterit kuntoon = tie kuntien kehittäminen.
4. Virkistyskäytön huomioiminen, edistäminen sekä mahdollisuuksien ja puitteiden takaaminen, ml. virkistyskäyttörakenteet, maastoliikennereitit, Metsähallituksen virkistyskäytön resursointi sekä lähimetsien saavutettavuus ja hoito

Ideoita

- Sillat (?)
- Rautatieterminaaliverkon kehittäminen
- Väylien korjausvelan vähentäminen
- Tieverkosto:
 - o Täsmä kunnossapito teille
 - o Alemman asteen tienhoidon kehitys
 - o Massojen ja tien kunnon optimointi
 - o Yhtenäisten metsäalueiden turvaaminen tiesuunnittelussa
 - o Ihmisten tarpeet huomioon eikä pelkästään elinkeinoelämän
- Kannustejärjestelmä
- Virkistyskäyttö:
 - o Virkistyskäytössä olevat reitit osaksi tiestötietoa
 - o Reittien vastuutahon määrittely
 - o Virkistysalueista viestiminen – ihmiset löytävät metsät
 - o Jokamiehenoikeudet selviksi yksityisteiden käytössä
 - o Virkistyskäytön/luontomatkaillen ja tie kuntien sopimukset tien käytöstä ja parkkipaikoista
 - o Tienkäyttömaksut myös virkistyskäyttäjille

- Julkinen liikenne metsiin ja virkistyskäyttöalueille
- Metsien virtuaalinen saavutettavuus:
 - Google maps – virtual view:n hyödyntäminen
- Ympäristökasvatus: Lähimetsien monimuotoisuusyödyt
- Turhien vaelluskalojen noususteiden purkaminen
- Alue-ekologinen suunnittelu
 - Suomen jakautumisen (Uusimaa vs. muu Suomi) tunnistaminen siinä, miten yksityisteitä voi käyttää tiekunnan ulkopuoliset
- Käyttäjämaksuille mobiiliratkaisu

3 tärkeintä esiinnoussutta toimenpidettä

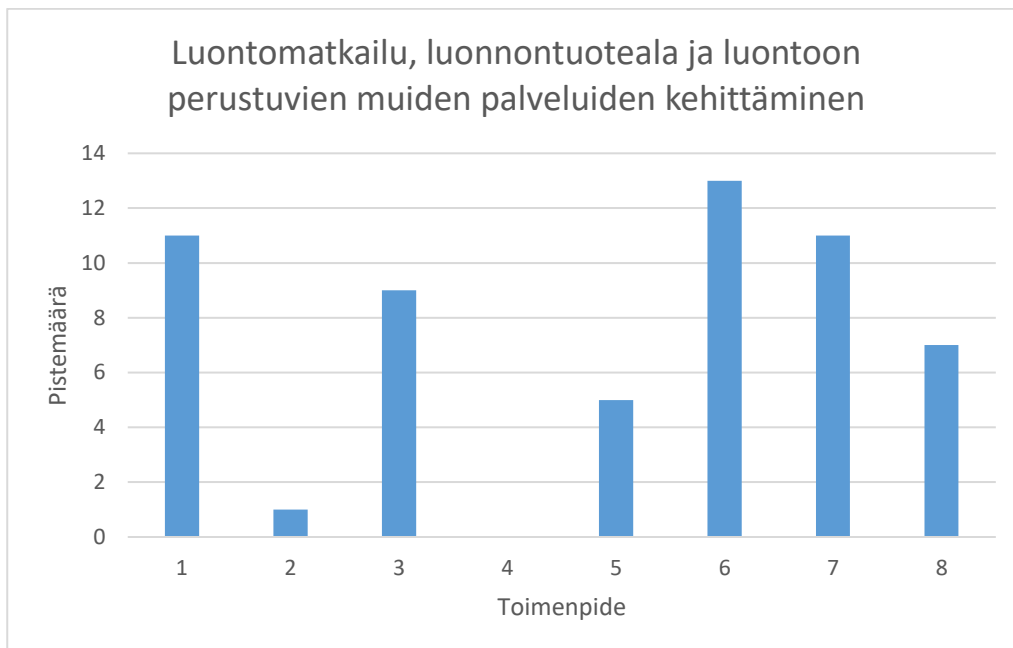
1. Virkistyskäytön huomioiminen, edistäminen sekä mahdollisuuksien ja puitteiden takaaminen, ml. virkistyskäyttörakenteet, maastoliikennereitit, Metsähallituksen virkistyskäytön resursointi sekä lähimetsien saavutettavuus ja hoito
2. Liikenneinfrastruktuuri metsien monipuolisen käytön monipuolisena mahdollistajana => Alempiasteisen tieverkon palvelutason nostaminen
3. Tiestötiedon alustaratkaisujen pilotointi ja rakentaminen (yhteistyö LVM:n kanssa)

Vaikutusten arviointi

	Suora vaikutus	Epäsuora vaikutus
Riski	Tiestötieto lisää tien käyttöä; Konfliktin mahdollisuus.	Poliittinen sitoutuminen.
Hyöty	Metsäsuhde paranee. Logistiikan kustannustehokkuus paranee. Korjausvelan kasvu pysähtyy. Luonnon kuluminen hallittavissa ja ohjattavissa.	Metsäalan imago, hyväksyttävyyys ja ymmärrys paranee.
Merkittävä hyöty	Virkistyskäyttö lisääntyy. Metsien käytön lisääminen ja maaseudun elinvoimaisuuden paraneminen. Pelastustoiminta tehostuu. Puuhuolto mahdollistuu. Matkailun edellytykset paranevat. Ajantasaista tiestötietoa tien käyttäjille (ml. käyttäjäpalautte).	Virkistyskäytöstä terveyshyötyjä. Matkailun myötä aluetalous paranee. Vahinkojen korjaamisen tarve vähenee. Tiestötieto luo yhteisen toimintamallin tiestöhallintaan.

Luontomatkailu, luonnontuoteala ja luontoon perustuvien muiden palveluiden kehittäminen

1. Luontomatkailun Tuotteistaminen, markkinointi ja reitistöt
2. Muut uudet tuotteet ja palvelut, joita voidaan kehittää ekosysteemipalveluita kaupallistamalla
3. Raaka-aineiden saatavuus ei-jokamiehenoikeudella kerättävillä luonnontuotteilla (metsävaratiedon hyödyntäminen, metsäalan ja luonnontuotealan verkostojen ja yhteistyön kehittäminen ja yhteensovittaminen)
4. Lisäarvoa markkinoille esim. luomun tai sertifiointin kautta
5. Luonnontuotteiden ja puuntuotannon yhteistuotannon mahdollisuudet
6. Terveys- ja hyvinvointipalvelut
7. Metsänomistajan näkökulmasta muut ansaintalogiikat kuin perinteinen metsätalous; erilaiset mallit erilaisille metsänomistajille ekosysteemipalveluiden kehittämiseen ja markkinointiin
8. Metsien monikäyttö, Arvoketjujen luominen, tuottajan ja ostajan kohtaaminen, sopimukselliset toimintamallit

Ideoita

- ”Hiiliseteli”
- Sieniä kantoihin
- Metsien terveysvaikutukset:
 - o Metsän hyödyntäminen Sote-ympäristönä
 - o Rahoitusta sairauksia ennalta ehkäisevään toimintaan luonnossa
 - o Terveys- ja hyvinvointivaikutusten markkinoiden selvittäminen
- Sopimuksellisten toimintamallien kehittäminen eri tilanteisiin (viestintä, neuvontapalvelu, portaali)
- Jokamiehenoikeuksien viestintä ja turvaaminen

- Metsänomistajien neuvonnan kehittäminen – miten hoidan metsääni luontomatkailun näkökulmasta?
- Paikkatiedon hyödyntäminen
- Markkinoiden tuntemus
- Ansaintalogiikat keskiöön
- Valtakunnallinen ekosysteemipalveluiden tarjonnan portaali
- Satokartat marjoille ja sienille
- Tarinat
- Harrastuslajiboomien hyödyntäminen
- Metsästys ja kalastus, matkailu:
 - o Yhdistyy muuhun talouskäyttöön
 - o Luomusertifikaatti riistalle
 - o Kansallispuistojen metsästyskäyttö
 - o Kansallispuistoihin pääsymaksu
 - o Paikallisbisnes
- Hiilensidontapalvelujen myynti

3 tärkeintä esiinnoussutta toimenpidettä

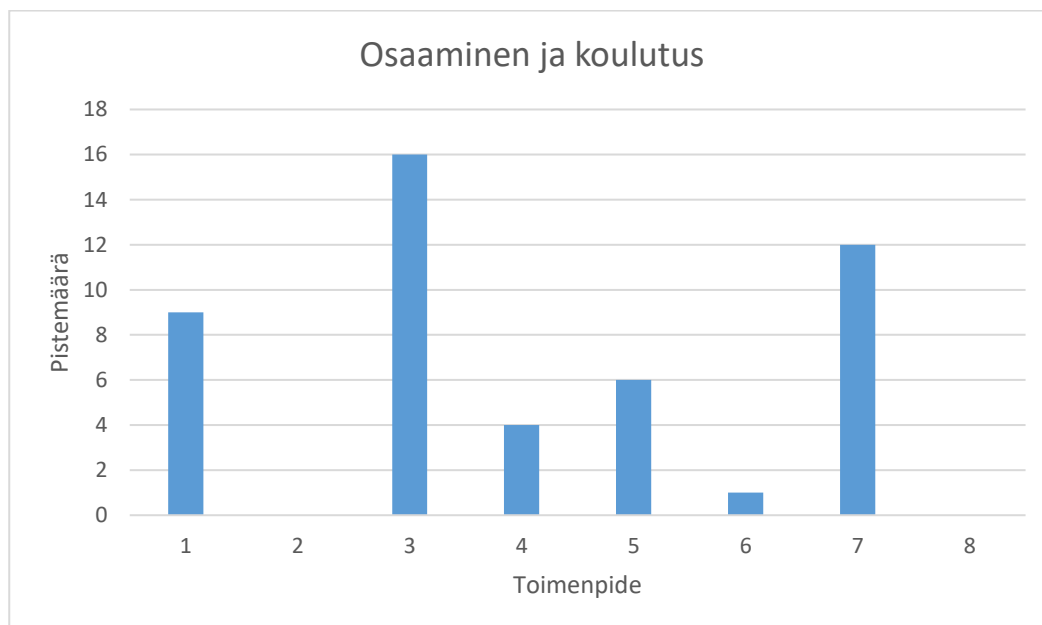
1. Terveys- ja hyvinvointipalvelujen kehittäminen
2. Tuotteistaminen ja markkinointi
3. Arvoketjujen ja ansaintalogiikkojen luominen

Vaikutusten arviointi

	Suora vaikutus	Epäsuora vaikutus
Riski	Matkailun kestävyys huolena. Luonnon pilaantuminen. Kilpailu muun maankäytön kanssa.	Sote ja muut resurssit. Kokonaisuuden pirstoutuminen.
Hyöty	Alue- ja paikallistalous paranee. Kansanterveys paranee. ”Positiivisuuden kehä”. Työllisyystilanne paranee.	Metsiä hoidetaan myös muuten kuin puuntuotannollisin perustein.
Merkittävä hyöty	Metsien käyttö monipuolistuu. Metsien arvostus kasvaa.	Luontosuhde vahvistuu. ”Less is more” – materiaalitehokkuusajattelu vahvistuu.

Osaaminen ja koulutus

1. Tarvitaan nykyistä vahvempi tahtotila ja yhteistyötä. Tavoitteena muun muassa saada metsäalan toimijat ja tulevat metsäalan toimijat hyödyntämään uusia digitaalisia ratkaisuja ja paikkatietoa. Panostus työssäoppimiseen ja täydennyskoulutukseen.
2. Osaamiskartoitus.
3. Tutkimuksen, elinkeinoelämän ja koulutuksen yhteistyön lisääminen, jotta tarvittava osaaminen turvataan.
4. Koulujen välinen benchmarkkaus ja yhteistyö mm. materiaalien hyödyntämisessä.
5. Uudet oppimisympäristöt 2. asteen koulutusreformin jalkautuksen tueksi.
6. Osaamisen kytkentä viestinnän uskottavuuden vahvistamiseen.
7. Metsäammattilaisten monimuotoisuuteen / talousmetsien luonnonhoitoon sekä suometsiin ja infraan liittyvän osaamisen varmistaminen kaikilla koulutusasteilla.
8. Tietopohjan parantaminen ekosysteemipalveluista.

Ideita

- Metsäalan koulutus:
 - Eri koulutusasteilla työelämävastaavuuden ja koulutuksen laadun jatkuva arviointi
 - Koulutustarpeen ennakointi; digiosaaminen ja luonnonhoito
 - Opiskelijoiden korkean tason varmistaminen
 - Koulujen yhteiset verkkokurssit (yo + amk + 2. aste)
 - Yhteiset verkko-oppimisympäristöt
 - Uudet oppimisympäristöt täydennys- ja jatkokoulutukseen
 - Metsäteknologian osaamisen parantaminen (yliopistotasolla)
 - Työssäoppimisen edistäminen
- Elinikäinen oppiminen
- Talousosaamisen, yrittäjyysosaamisen ja ilmasto-osaamisen parantaminen
- Metsäammattilaisten ihmis- ja asiakasosaamisen vahvistaminen – linkki metsänomistajien arvoihin

- Visualisointi ja uudet tekniikat, esim. miltä eri-ikäisrakenteisesti käsitelty metsikkö todellisuudessa näyttää
- Nuorisoviestintä; koulusektori ja erityisesti opettajakoulutus
- Kansalaisjärjestöjen kytkeä ja non-formaalin oppimisen hyödyntäminen
- Metsäalan osaajia muille aloille
- Tutkimustiedon koostaminen ja kytkeä viestintään
- Koulutusviennin edistäminen

3 tärkeintä esiinnoussutta toimenpidettä

1. Tutkimuksen, elinkeinoelämän ja koulutuksen yhteistyön lisääminen, jotta tarvittava osaaminen turvataan
2. Metsäammattilaisten monimuotoisuuteen / talousmetsien luonnonhoitoon sekä suometsiin ja infraan liittyvän osaamisen varmistaminen kaikilla koulutusasteilla
3. Tarvitaan nykyistä vahvempi tahtotila ja yhteistyötä. Tavoitteena muun muassa saada metsäalan toimijat ja tulevat metsäalan toimijat hyödyntämään uusia digitaalisia ratkaisuja ja paikkatietoa. Panostus työssäoppimiseen ja täydennyskoulutukseen

Vaikutusten arviointi

	Suora vaikutus	Epäsuora vaikutus
Riski	Osaamisen vahvistaminen ei aiheuta riskejä muille KMS-tavoitteille.	
Hyöty	Metsätalous on aktiivista ja yritysmäistä.	Metsien käyttöasteen lisääntyminen ja uudet investoinnit.
Merkittävä hyöty	Metsäala kasvaa. Alan yritykset voimistuvat, uusia yrityksiä. Metsäalan osaaminen vastaa muuttuvia tarpeita.	Puun kestävä käyttö lisääntyy. Metsäalan hyväksyttävyyys paranee.

Puuttuuko jotain osio

- Ei tarvetta uusille mutta sisällytettävä muihin:
 - o maisema
 - o vedet
 - o kansalaisten odotukset ja tavoitteet metsien käytölle ja hyödyntämiselle

- Hankekokonaisuutta tulisi täydentää ”ekosysteemipalvelut” –lähestymistavalla.
- ”Viestinnän” sijasta voitaisiin korostaa ”vuorovaikutusta”.

Loppukeskustelu

Keskustelussa tuotiin esille seuraavia asioita:

- Rajattu määrä strategisia hankkeita on oikea tapa edetä. Tällä tavalla saadaan aikaan mm. vaikuttavuutta ja tehokkuutta.
- Ihmisen tulisi olla vahvemmin mukana, ja sen kuinka ihmiset reagoivat olivatpa he metsänomistajia, kansalaisia, yrittäjiä tai muuhun ryhmään identifioituvia. Ihminen on se, joka omistaa metsät, tekee päätökset, tekee työtä, markkinoi, on yrittäjä, ostaa palveluita. Ihmisillä on odotuksia, tunteita ja ajatuksia metsien käytöstä. Poliitikot aistivat mielipiteiden muutoksia, mikä näkyy politiikassa. Avoimuus ja erilaisten ihmisten osallistaminen on tärkeää.
- Resurssitehokas metsänhoito –hankkeessa puhutaan asiakaslähtöisestä palveluntarjonnasta. Tämä pitää sisällään sen, että kysytään ja punnitaan, mitä vastaanottaja haluaa. Ihminen on sitä kautta mukana hankkeessa.
- Viestinnän sijaan tulisi puhua vuorovaikutuksesta, jotta vastavuoroisuus välittyisi paremmin. Vuorovaikutuksen tulisi olla laajaa ja ulottua perinteisen metsäsektorin ulkopuolelle, koko yhteiskuntaan.
- Kaiken taustalla (strategisia hankkeita kuvaavassa kaaviossa) on kestävyyden hallinta, ja kestävyys onkin koko KMS:n ideologia. Ekosysteemipalvelut voisivat olla mukana tässä kuvaamassa taustaa. Voisiko puhua ekosysteemipalveluiden kestävyden hallinnasta?
- Metsäkeskustelussa on tapahtunut muutos muutamassa vuodessa. Ilmastonmuutos ja biodiversiteetti ovat nousseet hyvin keskusteluun. Yhdessä tekeminen koituu suomalaisen metsätalouden parhaaksi.
- Miten saadaan kansalaiset aktivoitua mukaan metsäalalle? Voisiko esimerkiksi olla kansallinen metsänistutuspäivä, jossa tuotaisiin metsä lähemmäs ihmistä erilaisissa ko. päivänä järjestettävissä tapahtumissa? Tapahtumissa tuotaisiin esille koko metsäalan skaalaa, mitä metsät tuovat suomalaiselle hyvinvoinnille.
- Alustatalous on tärkein hanke, ja digitalisaatioon tulisi panostaa. Toivottiin, että asiaa saataisiin vietyä eteenpäin seuraavassa hallitusohjelmassa.
- Esitettiin kahdenlaisia näkemyksiä alustataloudesta. Toisaalta alustatalous tuntuu vieraalta, koska se sisältää ajatuksen siitä, että se hyödyttäisi vain taloutta. Digitalisaatio sen sijaan tuo tehokkuutta toimintaan, vaikkei välttämättä suoraa rahaa. Toisaalta, jos rahaa ei tehdä, digitalisaatio ei etene. On ajateltu, että julkisella ja yksityisellä rahalla tehtävät alustat saadaan toimimaan yhteen. Valtion roolina on rakentaa perusinfra, jonka päälle palveluntuottajat voivat rakentaa omia palveluitaan. Julkisilla varoilla tehdään esim. paikkatietoalustaa.
- KMS:llä on linkejä myös muiden ministeriöiden kuin MMM:n hallinnonaloihin. Hallinnonalojen välinen yhteistyö on tärkeää.
- Koulutusvienti tarjoaa isoja mahdollisuuksia. Myös kehitysyhteistyöllä on merkitystä. Metsityshankkeet ovat tärkeitä sekä ihmisten että maapallon hyvinvoinnille. Tulisi palata siihen, että Suomi nähtäisiin myös metsäalan koulutusviennin ja kehityshankkeiden suurvaltana. Tämä mahdollistaisi myös tulonlähteitä.
- EU- ja kv- asioista on oma työpajasarjansa.
- Lähimetsät ovat uhanalaisia tällä hetkellä. Kaupunkien tiivistyminen on jatkuvaa ja kiihtyvää. Lähimetsillä on terveys- ja mikrobivaikutuksia, ja niillä on vaikutusta luontosuhteen kehittymiseen. Jos ihmisillä ei ole metsäkokemusta lähimetsän kautta, on turha pitää mediakampanjoita. Asialle pitää tehdä jotain.

- Nuorisot pitää pitää mukana. Metsien saavutettavuus on erityisesti lasten ja nuorten osalta tärkeää. Miten viestitään ja miten osallistetaan lapset ja nuoret? He ovat tulevaisuuden metsänomistajia ja kuluttajia.

Marja Kokkonen kiitti osallistumisesta työpajaan ja kommentteista. Vuorovaikutus korostuu, ja osallistaminen on tärkeää. Keskeistä on myös eri hallinnonalojen välinen yhteistyö ja kokonaiskestävyys. Työvaliokuntaan ja siitä metsäneuvostoon valmistellaan strukturoitu esitys, jossa nostetaan keskeiset sisällöt niin, että metsäneuvosto pystyy niistä keskustelemaan. Muu materiaali kasataan lopullisten hankkeiden muotoilua varten. Kansalaisaktivointia lukuun ottamatta ei noussut esille puuttuvia toimenpiteitä. Nyt on tärkeää paneutua strategisten hankkeiden sisältöön niin, että saadaan hyvät ja perustellut hankkeet ja että ne päätyvät hallitusohjelmaan.

Hanketyöpajan osallistujat

Marja Kokkonen, MMM (pj)
Katja Matveinen, MMM (fasilitaattori)

Markku Granander, SMK (klo 10 alkaen)
Juha Hakkarainen, MTK
Simo Jaakkola, Koneyrittäjät
Mikko Jalo, Suomen Partiolaiset
Lea Jylhä, MTK
Eki Karlsson, Suomen Latu
Taneli Kolström, Luke
Jussi Kumpula, Metsähallitus (klo 11 asti)
Saija Kuusela, SYKE
Maarit Loiskekoski, YM
Jari Luukkonen, WWF
Liisa Mäkijärvi, Suomen Metsäsäätiö
Jarkko Nurmi, Suomen riistakeskus
Antti Otsamo, Metsähallitus
Matti Peltola, Koneyrittäjät (klo 11 asti)
Kari Perttilä, Sahateollisuus
Anders Portin, SMY
Anne Rautiainen, Suomen Latu
Jukka Sippola, Loimu
Jouni Väkevä, Metsäteollisuus

Sihteerit:

Leena Arpiainen, MMM
Matti Heikurainen, MMM
Marja Hilska-Aaltonen, MMM
Mikko Kaija, MMM
Matti Mäkelä, MMM
Sanna Paanukoski, MMM
Reetta Pilhjerta, MMM
Niina Riissanen, MMM
Ville Schildt, MMM
Tatu Torniainen, MMM